

2 Bestekken en (contractuele) overeenkomsten

2.1 Inleiding

In het algemeen moet worden voorkomen dat de kosten die gemoeid zijn met veiligheid en gezondheid een sluitpost vormen in de begrotingen van elkaar beconcurrerende inschrijvers.

Veel bestekken in de GWW-sector zijn RAW-bestekken. De RAW voorziet in hoofdstuk 17 in besteksteksten voor het werken in of met verontreinigde bodem en baggerspecie. In de Standaard RAW Bepalingen, die op elk RAW-bestek van toepassing zijn, wordt in artikel 17.02.01, lid 01 als volgt naar de voorliggende richtlijn (CROW-publicatie 400) verwezen:

“Bij het werken in of met verontreinigde bodem of verontreinigde baggerspecie dienen de door de aannemer getroffen maatregelen ten behoeve van de veiligheid en gezondheid van de bij het werk betrokkenen in overeenstemming te zijn met CROW-publicatie, zoals deze drie maanden voor de dag van aanbesteding luidt.”

Ook voor het reinigen van verontreinigde bodem en baggerspecie schrijft de RAW voor dat de aannemer maatregelen ten behoeve van de veiligheid en gezondheid van de bij het werk betrokkenen moet nemen die in overeenstemming zijn met voorliggende publicatie, tenzij elke vorm van lijfelijk contact met de verontreinigde bodem of baggerspecie is uitgesloten (zie artikel 17.32.03, lid 01 en 17.42.04, lid 01).

De voorliggende richtlijn kan ook worden toegepast in STABU-bestekken, traditionele bestekken, hybride bestekken en geïntegreerde contracten. In dat geval dient deze CROW-publicatie in het contract van toepassing te worden verklaard in het belang van de veilige en gezonde uitvoering van werkzaamheden in en met bodem of baggerspecie.

2.2 Bestekken op basis van de RAW-systematiek

Bij RAW-bestekken zijn drie zaken van groot belang:

1. Wat is de veiligheidsklasse waarin de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden? (zie 2.2.1)
2. Welke voorzienbare kosten zijn hieraan verbonden? (zie 2.2.2)
3. Welke onvoorzienbare kosten zijn hieraan verbonden? (zie 2.2.3)

De verantwoordelijkheid voor de verdeling van de kosten is afhankelijk van het contract en moet in het contract eenduidig zijn beschreven.

2.2.1 Veiligheidsklasse

Het is van belang dat de voorlopige veiligheidsklasse in het contract aan de orde komt. Belangrijk is ook om de ontwerper bij de aanbestedingsfase te betrekken. Door het maken van bepaalde ontwerpkeuzes kan wellicht het werken in sterk verontreinigde bodem of baggerspecie worden

voorkomen of kunnen de grondroerende handelingen in verontreinigde bodem of baggerspecie beperkt worden gehouden (eerste stap in de arbeidshygiënische strategie, zie Module 1 'Wetgeving').

De Opdrachtgever dient in het contract duidelijk aan te geven welke voorlopige veiligheidsklasse(n) bij bepaalde werkzaamheden of groepen van werkzaamheden van toepassing of beoogd zijn. Een onderbouwing hiervan moet door de Opdrachtgever in zijn V&G-plan worden opgenomen. Dit plan moet bij aanbesteding aan de inschrijvers worden overhandigd, zodat zij de V&G-aspecten reeds in de aanbestedingsprocedure kunnen controleren. Hiermee wordt bereikt dat in de aanbestedingsfase de inschrijvers kunnen uitgaan van dezelfde informatie en op grond daarvan de betreffende (voorzienbare) kosten kunnen calculeren.

Het voorgaande neemt echter niet weg dat de aannemer aan wie uiteindelijk het werk wordt gegund, de plicht heeft om tijdens de uitvoering van het werk na te gaan of aan alle voorwaarden ten aanzien van veiligheid en gezondheid is voldaan. De aannemer moet immers de in het contract aangegeven voorlopige veiligheidsklasse kunnen verifiëren (aan de hand van de analysegegevens) en vervolgens door een veiligheidskundige de definitieve veiligheidsklasse laten vaststellen (zie ook Module 3 'Vaststelling van de veiligheidsklasse' en Module 5 'Eisen aan de deskundigheid'). De vaststelling van de definitieve veiligheidsklasse door de veiligheidskundige van de aannemer is leidend.

Indien de aannemer na het controleren van het V&G-plan binnen de gestelde 2 weken (RAW artikel 17.03.01, lid 01) vermoedt dat bepaalde (groepen van) werkzaamheden onder een andere veiligheidsklasse moeten worden uitgevoerd dan de in het bestek vermelde voorlopige veiligheidsklasse, meldt hij dit zo spoedig mogelijk schriftelijk en met feiten onderbouwd aan de Opdrachtgever; dit conform het bepaalde in paragraaf 6, lid 15, van de UAV 2012. Als de Opdrachtgever, op basis van de door de aannemer overgelegde feiten, het vermoeden van de aannemer bevestigt dat een in het bestek genoemde voorlopige veiligheidsklasse moet worden gewijzigd, is sprake van een verschil in toestand als bedoeld in paragraaf 29, lid 3, van de UAV 2012. Daarbij worden de voorzienbare meer- of minderkosten van bij de gewijzigde veiligheidsklasse behorende maatregelenpakketten verrekend als bestekswijziging in de zin van paragraaf 36 van de UAV 2012.

Het kan ook voorkomen dat de Opdrachtgever tijdens de uitvoering van het werk het initiatief neemt tot wijziging van de in het bestek vermelde veiligheidsklasse. In dat geval controleert de aannemer de door de Opdrachtgever overgelegde gegevens. Als de aannemer bevestigt dat de veiligheidsklasse kan worden gewijzigd, worden de voorzienbare meer- of minderkosten van bij de gewijzigde veiligheidsklasse behorende maatregelenpakketten eveneens verrekend als bestekswijziging in de zin van paragraaf 36 van de UAV 2012.

In de praktijk kan het voorkomen dat binnen een werk meerdere veiligheidsklassen gelden of dat veiligheidsklassen in combinatie met elkaar voorkomen. Dit moet in het bestek of de overeenkomst worden aangegeven. Het vermelden van de voorlopige veiligheidsklasse(n) in de besteksposten zorgt ervoor dat de aannemer kan bepalen wat de voorzienbare kosten zijn die voortvloeien uit de van toepassing verklaarde voorlopige veiligheidsklasse(n) en de daaraan gerelateerde maatregelenpakketten. De variabele kosten hangen echter af van de omstandigheden tijdens de uitvoering van het werk.

Bij wijzigingen moet er tevens rekening mee worden gehouden dat de beheersmaatregelen die door de veiligheidskundige worden vastgesteld als gevolg van een wijziging van de omstandigheden, een veel grotere impact hebben dan een aanpassing van de veiligheidsklasse.



2.2.2 Voorzienbare kosten

De voorzienbare kosten kunnen worden ingeschat op basis van de bij de situatie behorende beheersmaatregelen. Deze zijn gebaseerd op door de Opdrachtgever verstrekte informatie over de bodemkwaliteit en de voorlopige veiligheidsklasse. Indien deze informatie niet volledig is (zie de modules 3 en 4), bestaat de mogelijkheid dat enkele van de normaliter wel voorzienbare kosten niet langer meer voorzienbaar zijn. In dat geval zullen deze binnen de overeenkomst ook als onvoorzienbare kosten worden opgenomen.

Bij de voorzienbare kosten gaat het om de volgende stelposten:

- V&G-plan: het actualiseren en completeren van dit plan, inclusief de kosten die daaruit voortvloeien voor de te treffen arbeidshygiënische maatregelen, zoals onder meer het afbakenen van de verontreinigde zone(s) en het zoneren van de werklocatie. Deze kosten kunnen in sommige situaties worden beperkt door voor bepaalde gebieden met diffuse bodemverontreiniging voor dezelfde soort werkzaamheden een (basis)standaard V&G-plan op te stellen.
- Medische geschiktheid: geschiktheidsverklaring door de keuringsarts.
- Inzet van een BHV'er op het werk, enzovoort.
- Inzet van deskundigen: investering in DLP-opleidingen.
- Voorlichting en instructie: deelname van alle bij het werk betrokkenen aan een algemene voorlichtingscursus, aan op het werk toegesneden onderricht, enzovoort.
- Organisatorische aspecten: werkterrein indelen in drie zones (vuil, schoonmaak en schoon), aanbrengen pictogrammen, opstellen sanitaire unit, zorgen voor wasplaatsmateriaal, wasplaatslaarzen, sproei-installatie in verband met stofvorming, voldoende blusmiddelen, enzovoort.
- Technische voorzieningen materieel: filteroverdruksysteem met klimaatbeheersing en telecommunicatieapparatuur, vonkenvangers in de uitlaten, laadbak vloestofdicht en op afstand afsluitbaar, enzovoort.
- Meetstrategie: huren meetapparatuur en uitvoeren luchtkwaliteitsmetingen conform module 9 (en hierbij de afgesproken actiewaarde in de gaten houden).
- Persoonlijke beschermingmiddelen en arbeidshygiëne: overall, handschoenen, laarzen, ruimzichtbril of gelaatsscherm, halfgelaatmasker met filter, volgelaatmasker met motorondersteunde filtereenheid (aanblaasunit), enzovoort.
- Dagelijks bijhouden van het logboek.
- Aanvragen van vergunningen en inwinnen informatie bij bevoegd gezag.

- Afscherming werkplek voor de omgeving (veiligheid voor derden, artikel 10 Arboret).
- (Tijdelijk) bodemdepot met aanvullende maatregelen.
- Communicatie met derden.
- Eerste filterpakket; de vervolgens in het veld te vervangen filters en filtermateriaal gelden als onvoorziene kosten.

2.2.3 Onvoorziene kosten

Als tijdens de uitvoering van de werkzaamheden sprake is van onvoorziene kosten, dient de aannemer dit conform het bepaalde in paragraaf 6, lid 15, van de UAV 2012, zo spoedig mogelijk schriftelijk te melden aan de Opdrachtgever. Indien in het bestek geen stelpost is opgenomen en de aannemer recht meent te hebben op bijbetaling op grond van het bepaalde in paragraaf 47, lid 2, van de UAV 2012, geeft hij bij deze melding aan wat de omvang van de kostenstijging is.

Enkele voorbeelden van onvoorziene kosten zijn:

- Tijdens het werk vervangen van filters en filtermateriaal. Voorafgaande aan de uitvoering is meestal niet bekend hoe vaak tijdens het werk bijvoorbeeld het halfgelaatsmasker met filter of het volgelaatsscherm of -masker met motorondersteunde filtereenheid gebruikt zal worden. Hetzelfde geldt voor de filters in de filteroverdrukinstallaties. Bij een langdurig werk waarbij veel materieel wordt ingezet, kunnen de kosten van filters en filtermateriaal aanzienlijk zijn.
- Aantal uit te voeren metingen. Vooraf is niet bekend of het 'standaard aantal' uit te voeren luchtkwaliteitsmetingen voldoende zal zijn. Bij plotseling optredende ongebruikelijke geuren moeten namelijk aanvullende metingen worden verricht.
- Inzet van de deskundige. Uit de beschrijving van het werk moet duidelijk blijken hoeveel tijd de deskundige tijdens de uitvoering van het werk moet worden ingezet. Als de inzet vooraf niet of nauwelijks in te schatten is, dan moet het bestek hiervoor voorzien in een afzonderlijke verrekenbare post of stelpost.

2.3 Overige overeenkomsten

Bij overige contractvormen, zoals Design & Construct (maar ook Stabu), kan de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Opdrachtgever en aannemer geheel anders zijn. De koppeling met de voorliggende richtlijn is bij niet-RAW-bestekken niet standaard aanwezig. In dergelijke overeenkomsten kan de UAV-GC van toepassing zijn. Bij deze UAV-GC behoort een Model Basisovereenkomst waarin de Opdrachtgever/aanbesteder nadere invulling geeft aan zijn vraag. Het is daarbij van belang dat dit op een eenduidige en duidelijke wijze gebeurt.

De Opdrachtgever dient het V&G-plan en de V&G-dossiers (inclusief de beschikbare (areaal)informatie) over te dragen aan Opdrachtnemer. Daarnaast heeft de Opdrachtgever vanuit het Arbobesluit de verantwoordelijkheid om risico's (RI&E) op het gebied van arbeidsomstandigheden en veiligheid op een verantwoorde wijze over te dragen aan Opdrachtnemer.

De invulling van de verplichtingen begint dus al in de voorbereidingsfase van het contract met het verzamelen van de beschikbare (areaal)informatie. Indien hieruit specifieke arbeidshygiënische risico's naar voren komen, moeten deze wettelijk worden opgenomen in het V&G-plan.

Opdrachtnemer kan dan eventuele arbeidshygiënische risico's na gunning nader uitwerken in een geactualiseerd V&G-plan.

Vanuit de UAV-GC heeft een kandidaat-inschrijver tijdens de aanbestedingsfase een

waarschuwingsplicht jegens Opdrachtgever om onjuistheden naar voren te brengen. Deze plicht heeft ook betrekking op het aanleveren van geldige bodemonderzoeken die zijn uitgevoerd conform de vigerende NEN-normen (bodemonderzoeken zijn bij voorkeur niet ouder dan 3 jaar of onderbouwd 10 jaar). Wanneer een kandidaat-inschrijver de door Opdrachtgever aangeleverde areaalinformatie onvoldoende vindt, is de aanbestedingsfase het moment waarop hij dit naar voren moet brengen. Als een Opdrachtgever de verantwoordelijkheid voor het verkrijgen van vergunningen op zich neemt, dan geldt dit alleen voor die vergunningen die expliciet in de contractstukken worden genoemd. Voor het verkrijgen van eventuele overige vergunningen is Opdrachtnemer verantwoordelijk. Opdrachtgever is echter wel verplicht om medewerking te verlenen bij het verkrijgen van die vergunningen.

In de verantwoordelijkhedenmatrix is de verdeling van verantwoordelijkheden in overeenstemming gebracht met de rolverdeling. De contractvorm bepaalt de uiteindelijke rolverdeling. Bij de overige contractvormen is de verdeling van kosten (voorzien en onvoorzien) veel minder eenduidig dan bij RAW-bestekken. De contractpartijen dienen vooraf afspraken vast te leggen over de omgang met onvoorzienbare kostenposten die tijdens de uitvoering naar voren komen.

From:

<https://wiki.kanaalweg.sasteren.nl/> - **Sasteren-Wiki**

Permanent link:

<https://wiki.kanaalweg.sasteren.nl/beheer/crow400/crow400-module-2>

Last update: **2026/06/01 10:54**

